

**Eiropas Reģionu komitejas perspektīvas atzinums “Klimata pārvaldība pēc 2020. gada: Eiropas līmeņa un pasaules mēroga perspektīva – ieguldījums UNFCCC COP24”**

(2018/C 387/08)

**Ziņotājs:** Andrew Varah COOPER (UK/EA), Kirklesas domes deputāts

**Atsauces dokuments:** Perspektīvas atzinums

**IETEIKUMI POLITIKAS JOMĀ**

**EIROPAS REĢIONU KOMITEJA**

*Eiropas līmeņa pārvaldība, lai sasniegtu 2030. gada mērķus klimata pārmaiņu un enerģētikas jomā*

1. Uzsver vietējo un reģionālo pašvaldību lielo nozīmi stratēģiskajā pārvaldībā iedzīvotājiem vistuvākajā līmenī saistībā ar decentralizētu enerģijas ražošanu, izmantojot pašpatēriņu, dalīto ražošanu un viedos tīklus, pienācīgu investēšanas apstākļu veicināšanu un saiknes veidošanu starp enerģētikas un klimata politiku ar pasākumiem tādās jomās kā mājokļi, enerģētiskā nabadzība, transports un ilgtspējīga mobilitāte, ekonomikas attīstība, pilsētu un lauku telpiskā plānošana un zemes izmantošana. Vietējām un reģionālajām pašvaldībām ir arī spēcīga vadoša loma kopienā, un tās var atbalstīt un rosināt rīcību klimata jomā vietējās kopienās, uzņēmēju aprindās un plašākā pilsoniskajā sabiedrībā, pastiprinot individuālo patērētāju iesaistīšanos un nodrošinot viņu atbalstu enerģētikas rīcībpolitikām.

2. Uzsver, ka noturīgas Enerģētikas savienības ar tālejošu klimata pārmaiņu politiku mērķus vislabāk var sasniegt ar koordinētu rīcību Savienības, valstu, reģionālā un vietējā līmenī, kā arī sekmējot pētniecību, informētības uzlabošanas pasākumus, vietējus energoefektīvus risinājumus un vietējās energoapgādes sistēmas, un tas ir nepieciešams, lai Eiropas Savienība, tās dalībvalstis un to vietējās un reģionālās pašvaldības virzītos uz ANO ilgtspējīgas attīstības mērķu (IAM) sasniegšanu.

3. Norāda, ka jaunais 32 % atjaunojamo energoresursu mērķis ES energoresursu struktūrā, 32,5 % energoefektivitātes mērķis un Enerģētikas savienības pārvaldības regula ir solis ceļā uz ilgtspējīgu Eiropas enerģētikas pārkārtošanu un vietējo un reģionālo iestāžu lielāku līdzdalību.

4. Atkārtoti uzsver, ka dalībvalstīm būtu jāņem vērā it īpaši saistības, ko uzņēmušies vietējā un reģionālā līmeņa dalībnieki, kā arī rezultāti, kas gūti tādu iniciatīvu ietvaros kā Pilsētas mēru pakts. Dalībvalstīm būtu jāizstrādā arī procedūras, ar kurām savos integrētajos nacionālajos enerģētikas un klimata plānos ietvert visu attiecīgo valdības un administrācijas līmeņu ieguldījumu. Savu attiecīgo plānu izstrādē un īstenošanas uzraudzībā tām saskaņā ar katras dalībvalsts konstitūciju un politiskajiem noteikumiem būtu jāiesaista arī vietējās un reģionālās pašvaldības <sup>(1)</sup>.

5. Atkārtoti aicina dalībvalstis un Eiropas Komisiju panākt strauju progresu virzībā uz pastāvīgas daudzlīmeņu enerģētikas dialoga platformas izveidi, lai atbalstītu vietējo un reģionālo pašvaldību, pilsoniskās sabiedrības organizāciju, uzņēmēju un citu svarīgu ieinteresēto personu aktīvu iesaisti enerģētikas pārkārtošanā <sup>(2)</sup>.

6. Ņemot vērā Eiropas Komisijas ierosinājumu visās ES programmās laikposmam no 2021. līdz 2027. gadam 25 % ES izdevumu paredzēt rīcībai klimata jomā, kas ir labs sākumpunkts, prasa daudzgadu finanšu shēmu laikposmam pēc 2020. gada veidot tā, lai labāk sasniegtu ES enerģētikas un klimata mērķus un apakšmērķus, jo īpaši attiecībā uz siltumnīcefekta gāzu emisiju samazināšanu, energoefektivitāti, tīru mobilitāti, atjaunojamās enerģijas ražošanu un oglekļa dioksīda piesaistītājsistēmām. Aicina nodrošināt atbilstošu, viegli pieejamu ES finansējumu programmām un projektiem, kas paredzēti šo mērķu sasniegšanai saskaņā ar dalībvalstu integrētajiem enerģētikas un klimata plāniem, ņemot vērā Parīzes nolīguma ilgtermiņa mērķus.

<sup>(1)</sup> RK atzinums “Enerģētikas savienības pārvaldība un tīra enerģija” (CDR 830/2017), ziņotājs: Bruno HRANIĆ (HR/PPE).

<sup>(2)</sup> Turpat.

7. Uzskata, ka ES regulējuma politikā attiecībā uz atjaunojamiem energoresursiem un elektroenerģijas tirgus modeli ir jānovērš juridiskie un administratīvie šķēršļi un jāparedz vienkāršotas procedūras elektroenerģijas uzkrāšanas, tirdzniecības un pašpatēriņa jomā, lai vietējā un reģionālā tirgus dalībnieki, piemēram, enerģētikas kopienas, iegūtu pilnīgu piekļuvi tirgum; uzsver, ka dalībvalstīm, izstrādājot atbalsta shēmas attiecībā uz atjaunojamo enerģiju, ir jākoordinē rīcība ar vietējām un reģionālajām pašvaldībām un jāņem vērā vietējo un reģionālo atjaunojamās enerģijas kopienu īpašie apstākļi tā, lai dotu tām iespēju darboties energosistēmā un atvieglotu to integrāciju tirgū.

#### *Vietējā un reģionālā līmeņa rīcības nozīme Parīzes nolīguma īstenošanā*

8. Atgādina, ka Parīzes nolīgumā ir atzīta daudzlīmeņu pārvaldības svarīgā loma klimata politikā un nepieciešamība iesaistīt reģionus, pilsētas un to valstu ieinteresētās personas, kas nav konvencijas Puses.

9. Atzīst, ka vietējās un reģionālās pašvaldības ir iedzīvotājiem tuvākais publiskās pārvaldes līmenis, un uzsver, ka daudzus lēmumus par politikas jomām, uz kurām attiecas Parīzes nolīgums, pieņem galvenokārt šīs pašvaldības.

10. Uzsver, ka to ietekme uz siltumnīcefekta gāzu emisiju samazināšanu lielā mērā ir atkarīga no to spējas un gatavības īstenot atbilstīgu politiku. Tādēļ uzskata, ka vietējās un reģionālās pašvaldības ir jāiesaista un cieši jākoordinē politisko solījumu pārvēršanā par sabiedrisko politiku, ieguldījumiem un īstenošanas pasākumiem.

11. Norāda, ka ASV paziņojums par nodomu izstāties no Parīzes nolīguma, lai gan izsauc nožēlu, ir radījis jaunus stimulus vietējām un reģionālajām pašvaldībām ES, ASV un citur rīkoties, lai risinātu pasaules klimata pārmaiņu izraisītās problēmas un tādējādi pierādītu iedzīvotāju un tiem vistuvākā pārvaldes līmeņa apņemšanos. Pauž gatavību stiprināt partnerību ar ASV mēru konferenci un klimata pārmaiņu ierobežošanas jomā pasaules līmenī sadarboties ar pilsētu un reģionu apvienībām.

12. Ir stingri pārliecināta, ka vietējā un reģionālajā līmenī ievēlētajiem pārstāvjiem un viņu pašvaldībām un tīkliem, kas sadarbojas ar rūpniecības dalībniekiem un pilsonisko sabiedrību, var būt nozīmīga loma, palīdzot valstu valdībām to centienos izstrādāt un īstenot ar klimatu saistīto politiku, ja šādi politikai trūkst vērienīguma. Tādēļ uzsver tādu iniciatīvu kā Pilsētas mēru pakts atbalstošo lomu, palīdzot izstrādāt un izplatīt rīkus un metodes spēju veidošanas pasākumu īstenošanai.

13. Uzskata, ka politiski nozīmīgu un demokrātiski ievēlētu tādu valsts ieinteresēto personu no valstīm, kas nav konvencijas Puses, piemēram, vietējo un reģionālo pašvaldību, statusa nostiprināšana globālajā klimata pārvaldības sistēmā nav maznozīmīga tendence, un tādēļ ir būtiski, ka UNFCCC tiesiskajā regulējumā ir atzīta šāda veida augšupēja pārvaldība, oficiāli atzīstot tās lomu lēmumu pieņemšanas procesā.

14. Norāda, ka starp COP sesijām 2017. gada maijā un 2018. gada maijā Pakļautā izpildinstitūcija (SBI) ļāva panākt progresu ieinteresēto personu iesaistīšanā UNFCCC procesā un atzina, ka jāpastiprina valstu, kas nav konvencijas Puses, ieinteresēto personu efektīva līdzdalība globālajā klimata pārvaldības sistēmā.

15. Atzinīgi vērtē Eiropas Parlamenta ziņojumu par ES reģionu un pilsētu lomu COP 21 Parīzes klimata nolīguma īstenošanā<sup>(3)</sup> un jo īpaši norāda uz tajā pausto paziņojumu, ka vietējās pašvaldības atbild par to, kā tiek īstenota lielākā daļa klimata pārmaiņu mazināšanas un pielāgošanās pasākumu un lielākā daļa ES tiesību aktu šajā jomā.

#### *Vietējo un reģionālo pašvaldību oficiāla iesaistīšana globālajā klimata pārvaldības sistēmā*

16. Atzinīgi vērtē to, ka Talanoa dialogs neaprobežojas ar valstu valdību savstarpējām diskusijām, bet dod iespēju virknei ieinteresēto personu no valstīm, kas nav konvencijas Puses, tostarp reģioniem un pilsētām un to vēlētajiem pārstāvjiem, pievērst valstu un pasaules mēroga politikas veidotāju uzmanību galvenajām problēmām klimata rīcības jomā; pauž atbalstu un ieinteresētību attiecībā uz pilsētās un reģionos rīkoti Talanoa dialogiem, kuri ir tūlītēja globāla un proaktīva reakcija uz minēto procesu, un aicina palielināt Eiropā notiekošo dialogu skaitu.

<sup>(3)</sup> Eiropas Parlamenta Reģionālās attīstības komiteja, Ziņojums par ES reģionu un pilsētu lomu COP 21 Parīzes klimata nolīguma īstenošanā (2017/2006(INI)).

17. Uzsver, ka minēto dialogu nevajadzētu aprobežot tikai ar pastāstīšanas pieeju vai ļaut šādai pieejai dominēt. Dialoga gaisotnē atsauksmes par atbildēm, ko ieinteresētās personas no valstīm, kuras nav konvencijas Puses, sniedz uz trim galvenajiem jautājumiem “Kur mēs esam? Uz kurieni mēs vēlamies doties? Kā to paveikt?” ir būtiskas, lai radītu savstarpēju uzticēšanos un līdzdalību šajā procesā. Tādēļ aicina COP prezidentūras, ANO Klimata pārmaiņu konvencijas sekretariātu un UNFCCC Puses precizēt, kā dialoga rezultāti tiks apstrādāti un iekļauti sarunu dokumentos, kas jāpieņem COP24.

18. Ierosina turpināt Talanoa dialogu pēc COP24 un pārveidot to par globālās izsvēršanas ciklu laikā veiktu vidusposma pārskatīšanu, kas īstenojama ik pēc 2,5 gadiem. Lai stiprinātu globālo izpratni par progresu ceļā uz Parīzes nolīguma mērķu sasniegšanu un lai uzsvērtu problēmas steidzamību, ierosina šā procesa ietvaros pievienot Talanoa dialoga satvaram ceturto jautājumu: “Līdz kuram laikam?”

19. Aicina UNFCCC prezidentūru 2019. gadā novērtēt dialoga rezultātus un iesniegt priekšlikumus par strukturētāku, sarunām atbilstīgu procesu nākotnē.

20. Aicina Eiropas Komisiju un dalībvalstis izmantot Talanoa dialoga procesu, lai sadarbotos ar vietējām un reģionālajām pašvaldībām un citām ieinteresētajām personām, sagatavojot ES nostāju sarunās un ieguldījumu COP24.

21. Iesaka pilsētām un reģioniem sagatavot iesniegumus Talanoa dialoga portālam un izmantot šo iespēju, lai globālajās klimata sarunās tiktu uzklauti to mērķi, nostājas un nodomi.

22. Atzinīgi vērtē NAZCA platformu, kas ir lietderīgs instruments, lai UNFCCC lēmumu pieņemšanas procesā iekļautu valstu, kuras nav līgumslēdzējas puses, ieinteresētās personas. Aicina UNFCCC nākt klajā ar priekšlikumiem, kā starptautiskās pārvaldības sistēmā līdztekus pilsoniskās sabiedrības un privātā sektora lomai labāk definēt reģionu un pilsētu lomu.

23. Tā kā arī ES Ārlietu padome 2018. gada martā atzinīgi novērtēja COP23 konferencē vietējo un reģionālo pašvaldību vadītāju pieņemtās Bonnas un Fidži saistības, atgādina par minētajām saistībām un tajās pausto aicinājumu oficiālo globālo struktūru, kas darbojas klimata jomā, un Pušu darbā pastiprināti aktīvi iesaistīt Pašpārvalžu un pašvaldību pamatgrupu (LGMA). Ierosina Reģionu komitejai izvērst strukturētu sadarbību ar ANO Klimata pārmaiņu konvencijas sekretariātu, COP prezidentūrām un to līderiem, kā arī ar attiecīgajām UNFCCC struktūrām, kas piedalās sarunās, un ierosināto pārveidoto “Pilsētu draugu” grupu.

#### *Nacionāli, reģionāli un vietējā līmenī noteiktais devums (NND, R/VND)*

24. Uzstāj, ka NND noteikšanas un pārskatīšanas procesā ir vajadzīga sistemātiska decentralizēta apspriešanās ar vietējā līmeņa pārvaldes iestādēm, iesaistot ieinteresētās personas no galvenajām darbības jomām, tādējādi veidojot līdzdalības metodi.

25. Aicina iekļaut NND reģionāli un vietējā līmenī noteikto kopējo devumu, lai atzītu vietējo un reģionālo pašvaldību lomu starptautisko saistību klimata pārmaiņu jomā izpildē.

26. Uzskata: lai šis process būtu efektīvs ES līmenī, regulā par Enerģētikas savienības pārvaldību būtu jāietver attiecīgi noteikumi, jo īpaši attiecībā uz vietējo un reģionālo pašvaldību līdzdalību integrēto nacionālo enerģētikas un klimata plānu izstrādē.

27. Ir pārliecināta, ka šādi noteikumi nodrošinātu stingrāku politisko un metodoloģisko pamatu RK priekšlikumiem izveidot reģionālā un vietējā līmenī noteiktu devumu (R/VND) <sup>(4)</sup>, kura pamatideja ir dot iespēju vietējām un reģionālajām pašvaldībām definēt savas klimata pārmaiņu mazināšanas un pielāgošanās saistības, kā Puses to jau ir izdarījušas, definējot savu nacionāli noteikto devumu, kā arī nodrošināt stabilu un pārredzamu devumu, sākot ar stingru monitoringu, ziņošanu un verifikāciju (MZV).

<sup>(4)</sup> RK atzinums “Finansējums klimata pārmaiņu jomā – būtisks instruments Parīzes nolīguma īstenošanai” (CDR 2108/2017), ziņotājs: Marco DUS (IT/PSE).

28. Aicina Eiropas Komisiju, apspriežoties ar RK, iesniegt nelegislatīvu priekšlikumu par uzraudzības un vērtēšanas metodoloģiju, lai sekotu līdzi pilsētu sasniegumiem salīdzinājumā ar to attiecīgo redzējumu 2050. gadam un stratēģijām attiecībā uz 2030. gadu; šādas metodoloģijas pamatā varētu būt esošā Pilsētas mēru pakta uzraudzības un izvērtēšanas sistēma.

29. Aicina Eiropas Komisiju, apspriežoties ar vietējām un reģionālajām pašvaldībām, vienkāršot Pilsētas mēru pakta ziņošanas procesu un uzraudzības sistēmu un saīsināt ilgtspējīgas enerģētikas rīcības plānu izvērtēšanas laiku ar mērķi paātrināt pilsētu emisiju samazināšanas saistību oficiālu atzīšanu, nodrošināt uzraudzības un izvērtēšanas sistēmu atbilstību un līdz minimumam samazināt ziņošanas slogu pilsētām un reģioniem.

30. Ņemot vērā RK atzinumu par finansējumu klimata pārmaiņu jomā<sup>(5)</sup>, aicina Eiropas Komisiju ierosināt "klimata jomas finansējuma" un ar to saistīto investīciju kategoriju skaidru un saistošu definīciju atbilstīgi pašreizējai UNFCCC definīcijai; ierosina dalībvalstīm izstrādāt ar klimatu saistītus investīciju plānus, kuros tiktu paredzēts i) noteikt, kāda līmeņa un kāda veida atbalsts vajadzīgs, lai novērstu esošo finansējuma nepietiekamību, ii) novērtēt iespējamo valsts papildu fiskālo atbalstu katrai ar klimatu saistītai rīcībai, iii) koordinēt pasākumus klimata jomā, spēju veidošanu un iesaistīt vēl citas ieinteresētās personas nolūkā atjaunināt savu nacionāli noteikto devumu; (iv) norādīt valsts līdzekļus, ar kuriem varētu veikt ieguldītājiem radīto klimata risku novērtējumu un pārvaldību.

#### *Parīzes nolīguma īstenošanas pamatnostādnes*

31. Uzsver R/VND iespējamo pozitīvo ieguldījumu Parīzes nolīguma mērķu sasniegšanā un aicina UNFCCC Puses definēt pamatnostādnes par nacionāli noteikto devumu, ņemot vērā tā iespējamo mijiedarbību ar elastīgu R/VND sistēmu.

32. Aicina atbilstīgi pārredzamības sistēmai valsts pārskata ziņojumos, kas jāiesniedz kā daļa no šī pasākuma, iekļaut īpašu sadaļu par klimata pārmaiņu mazināšanas pasākumiem, kuri veikti vietējās pārvaldes līmenī, lai palīdzētu sekot līdzi progresam virzībā uz NND (un R/VND).

#### *Globālā izsvēršana*

33. Aicina UNFCCC Puses un Eiropas Komisiju turpmākajos noteikumos par globālo izsvēršanu iekļaut pienākumu Pusēm apspriesties ar vietējām un reģionālajām pašvaldībām un iesaistīt tās savu priekšlikumu izstrādes posmā.

34. Uzsver, ka globālās izsvēršanas tvērumam vajadzētu būt plašākam nekā tikai Pušu (ar NND un citu valsts pārskatu starpniecību) paziņoto pasākumu kopsavilkuma novērtējumam un, nolūkā iegūt visaptverošu priekšstatu par vispārējo virzību, lai sasniegtu Parīzes nolīgumā noteiktos ilgtermiņa mērķus, kas izklāstīti 2.1., 4.1. un 7.1. pantā, tajā būtu jāiekļauj dati par visu ieinteresēto personu, īpaši vietējo un reģionālo pašvaldību, gūtajiem panākumiem.

35. Uzsver, ka RK, būdama iesaistīta UNFCCC Pašpārvalžu un pašvaldību pamatgrupā (LGMA) un kā iestāde, kas pārstāv vietējās un reģionālās pašvaldības Eiropas Savienībā, ir gatava vairāk iesaistīties diskusijās ar UNFCCC Pusēm, lai sniegtu informāciju par pilsētu un reģionu ieguldījumu attiecībā uz globālās izsvēršanas ietvaros realizēto kolektīvo centienu atvērtu, iekļaujošu un pārredzamu novērtējumu.

36. Pieprasa, lai UNFCCC atzītās organizācijas, kā arī ieinteresētās personas no valstīm, kas nav konvencijas Puses, varētu iesniegt jautājumus Pusēm par to priekšlikumiem globālās izsvēršanas dažādajos posmos, tā ka minētais process var gūt labumu no lielāka uz vietas iegūtu datu apkopojuma. Prasa, lai pilnīgas pārredzamības un pārskatatbildības nolūkā metodoloģija un dati ir pieejami sabiedrībai.

37. Ar bažām norāda, ka globālā izsvēršana var nebūt pietiekama Parīzes nolīguma mērķu sasniegšanai, un uzsver, ka vietējā un reģionālā līmeņa papildu devums varētu palīdzēt pastiprināt centienus ceļā uz pilnīgu īstenošanu<sup>(6)</sup>.

<sup>(5)</sup> Turpat.

<sup>(6)</sup> Sk., piem., *Advancing climate ambition: cities as partners in global climate action*, ANO ģenerālsēkretāra īpašā sūtņa pilsētvides un klimata pārmaiņu jomā partnerībā ar tīklu C40 Cities Climate Leadership Group izstrādātais ziņojums ANO ģenerālsēkretāram.

*Pielāgošanās pārmaiņām*

38. Ierosina, lai Eiropas Savienība uzņemtas vadīt starptautisku rīcību saistībā ar pielāgošanos klimata pārmaiņām, sekmējot to visos līmeņos, un lai vienlaikus tiek atbalstītas starptautiskas norises, kas paātrina progresu reģionālajā un vietējā līmenī. Šajā nolūkā ierosina izstrādāt saistošu tiesisko regulējumu pielāgošanās pasākumu pieņemšanai un kvantitatīvi izmērāmu saistību noteikšanai, lai varētu mērīt pielāgošanās progresu.

39. Prasa, lai papildus finansējumam, ko nodrošina, izmantojot tīras attīstības mehānismu (CDM), un finansējumam, kuru sniedz attīstītās valstis, arī vietējās un reģionālās pašvaldības jānodrošina attiecīgo valstu kontekstā papildināt Pielāgošanās fondu ar finanšu resursiem.

40. Uzsver, ka minētajam fondam jāvienkāršo procedūras attiecībā uz atsevišķu vietējo un reģionālo pašvaldību veiktajām finanšu iemaksām.

41. Aicina, lai tām vietējām un reģionālajām pašvaldībām, kam ir īpaši plašas zināšanas par pielāgošanos, tiktu piešķirtas tiesības saistīties ar Pielāgošanās fonda īstenotajām struktūrām trešās valstīs nolūkā palīdzēt programmu un projektu īstenošanā, kā arī reģionālās/vietējās pielāgošanās politikas un stratēģiju izstrādē.

42. Aicina Pašpārvalžu un pašvaldību pamatgrupas (LGMA) pārstāvim piešķirt novērotāja statusu Pielāgošanās fonda valdē.

43. Ierosina izveidot reģionālajām un vietējām pašvaldībām paredzētus īpašus instrumentus, kas tām ļautu vieglāk piekļūt Eiropas Savienībā pieejamajiem finanšu instrumentiem, un izveidot portālu, kurā tiktu apkopota visa informācija par dažādiem fondiem Eiropas klimata pasākumu finansēšanai.

44. Rosina Eiropas Komisiju sadarboties ar pārējām Pusēm, lai paātrinātu finansējuma piešķiršanu riska mazināšanas, izturēspējas un pielāgošanās plāniem, kuri ir orientēti uz vietējo kopienu un vietējo un reģionālo pašvaldību prioritātēm, kam tie arī paredzēti.

*Lauksaimniecības nozare un zemes izmantošana, zemes izmantošanas maiņa un mežsaimniecība (LULUCF)*

45. Atzīst, ka dabas katastrofu intensitāte un biežums pēdējos desmit gados ir ievērojami palielinājušies un dabas katastrofu jautājums ir to pasākumu neatņemama sastāvdaļa, kuru mērķis ir ierobežot klimata pārmaiņu ietekmi, un abas minētās jomas ir jāizskata kopā<sup>(7)</sup>. Uzsver: lai palīdzētu stiprināt pilsētu un reģionu spējas tikt galā ar katastrofām, ir jāpanāk lielāka sinerģija starp tīkliem, projektiem un nolīgumiem, kuru mērķis ir risināt klimata pārmaiņu jautājumu, un projektiem, kas saistīti ar izturību pret katastrofām, piemēram, Sendai katastrofu riska mazināšanas pamatprogrammu 2015.–2030. gadam<sup>(8)</sup>.

46. Aicina Eiropas Komisiju atzīt un izmantot vietējo un reģionālo pašvaldību pieredzi klimata un enerģētikas problēmu risināšanā lauksaimniecībā un LULUCF nozarēs. Dažos reģionos un pilsētās jau tiek īstenotas klimata un enerģētikas stratēģijas minēto nozaru dekarbonizācijas atbalstam. RK tādēļ uzsver klimata un enerģētikas stratēģiju lomu reģionālajā un vietējā līmenī lauksaimniecības un zemes izmantošanas nozaru dekarbonizācijā.

*Zaudējumi un kaitējums*

47. Atzinīgi vērtē 2018. gada aprīlī notikušo ekspertu dialogu, kurā tika apzinātas iespējas mobilizēt zinātību, tehnoloģiju un atbalstu cilvēkiem, kas cietuši no klimata pārmaiņām. Uzsver, ka zaudējumu un kaitējuma jautājumi jāiekļauj tādos attiecīgos valstu un UNFCCC procesos kā, piemēram, spēju veidošana, tehnoloģiju nodošana un finansiālais atbalsts.

48. Uzsver, ka gan attīstīto, gan jaunattīstības valstu vietējām un reģionālajām pašvaldībām sadarbībā ar valstu valdībām un saskaņā ar UNFCCC jāapzina un jāizmanto alternatīvi līdzekļi zaudējumu un kaitējuma novēršanai. Šajā nolūkā teritoriālo un nozaru risku novērtējumā būtu jāiekļauj arī klimata pārmaiņu risks.

*Citi jautājumi*

49. Mudina vietējās pašvaldības turpināt savstarpēju atbalstu, izmantojot vienādranga atbalsta mehānismus, un atzīst to lomu spēju veidošanā. Šajā kontekstā īpaši atzīmē Pilsētas mēru pakta un TAIEX REGIO PEER 2 PEER mehānisma darbību.

<sup>(7)</sup> NAT-VI/015.

<sup>(8)</sup> NAT-VI/029.

50. Gaida, kad tiks publicēti secinājumi, kas izdarīti Klimata pārmaiņu starpvaldību padomes (IPCC) līdzfinansētajā starptautiskajā konferencē par pilsētām un klimata pārmaiņu zinātņi, un aicina UNFCCC Puses ņemt vērā šos secinājumus kā Parīzes nolīguma īstenošanas procesa sastāvdaļu.

51. Uzsver, ka klimata pārmaiņu negatīvo seku mazināšanā svarīga nozīme ir rīcībpolitikām, ar kurām atbalsta vietējo ražošanu un mazo un vidējo uzņēmumu darbību, un tādēļ iesaka lauku attīstības dotāciju shēmas saskaņot ar klimata pārmaiņu novēršanas stratēģijas mērķiem.

Briselē, 2018. gada 5. jūlijā

*Eiropas Reģionu komitejas  
priekšsēdētājs*

Karl-Heinz LAMBERTZ

---